

Renovace unikátního letounu VZLÚ TOM-8 se blíží ke konci

5.2.2026 - | Vojenský historický ústav Praha

Expozice Leteckého muzea Kbely jsou sice pro veřejnost uzavřeny, v muzeu i u jeho partnerů však probíhají rozsáhlé restaurátorské práce. V dílnách VHÚ se renovuje historický Aero Ab 11, který si letos připomene 100 let od svého mimořádného propagačního letu, a v LOM PRAHA finišuje obnova druhého prototypu cvičného letounu VZLÚ TOM-8, poslední československé konstrukce tohoto druhu s pístovým motorem, jenž slaví 70 let od prvního vzletu. Stroj, zachráněný v 60. letech v havarijním stavu a opakovaně opravovaný, dnes po pečlivé práci odborníků doslova „povstal z trosek“. Oba letouny budou po dokončení lakování a finální kompletace představeny veřejnosti při slavnostním zahájení 58. návštěvnické sezony Leteckého muzea Kbely 25. dubna 2026.

Zavřené expozice Leteckého muzea Kbely pro návštěvníky neznamenaají, že se v dílnách nic neděje. Naši kolegové pracují na renovaci letounu Aero Ab 11 s imatrikulací L-BUCD. Podrobnou reportáž z této práce přineseme v následujících dnech. Od jeho unikátního propagačního letu to bude letos v létě 100 let (květen-červenec 1926, cesta dlouhá přes 15 tisíc km). K tomuto unikátnímu letu se podařilo najít dobová hlášení, na jejichž zpracování pracujeme a v termínu letu je představíme.

VZLÚ TOM-8 renovují v LOM PRAHA

Intenzivně se pracuje také v dílnách našeho dlouholetého partnera - LOM PRAHA, s. p. Jeho pracovníci ve kbelském závodu letadel finalizují renovaci druhého prototypu československého letounu VZLÚ TOM-8. Letos totiž uplyne 70 let od jeho prvního vzletu. Díky pečlivé péči pracovníků LOM PRAHA se dostal do do excelentního stavu a ač to nebylo původně v plánu, bylo díky tomu bylo možné provést i krátkou motorovou zkoušku a probudit tak, po desítkách let, srdce tohoto stroje, motor M-208B Doris.

Podívejte se na video z motorové zkoušky letounu TOM-8 od pracovníků LOM PRAHA, s. p.:

Pokud porovnáte fotky letounu, když jej získal Vojenský historický ústav Praha do svých sbírek a nyní, lze vývoj bez nadsázky označit za "povstání z trosek".

Stroj byl zachráněn z Dětské psychiatrické léčebny v Opařanech v červenci 1967. Ve velmi špatném stavu byl předán k opravě do VZLÚ Praha. První renovace byla ukončena v červenci 1968 a letoun byl poté až do roku 1972 vystavován v expozici Leteckého muzea ve Kbelích.

V letech 1973–1978 na něm byla provedena generální oprava ve Vojenských leteckých opravárnách v Čáslavi. Při ní se bohužel ztratil původní unikátní motor Praga M-208C a elektricky stavitelná vrtule V-421. Oba agregáty byly nahrazeny podobnými z letounu L-60 „Brigádýr“.

Nyní bude následovat lakování a finální kompletace, aby mohl být TOM-8 představen široké veřejnosti při slavnostním zahájení výstavní sezony Leteckého muzea Kbely 25. 4. 2026. Kromě zmíněných dvou letounů se můžete těšit na tradiční letové ukázky. O programu slavnostního zahájení 58. sezony budeme informovat zde na webu i na sociálních sítích.

Poslední československá konstrukce cvičného vojenského letounu s pístovým motorem

Letoun VZLÚ TOM-8 OK-08 se měl stát nástupcem letounů C-11, které armáda používala. Kolektiv konstruktérů pod vedením Ing. Karla Tomáše ve Výzkumném a zkušebním leteckém ústavu vypracoval v polovině 50. let projekt cvičného letounu s příďovým podvozkem a označením XL-8. První zkušební let uskutečnil pilot Ludevít Dobrovodský 23. dubna 1956, avšak vzhledem k potížím s motorem se vývoj protáhl až do konce padesátých let a letoun zůstal nakonec ve stadiu prototypu. V roce 1960 byl po počáteční přípravě sériové výroby v Moravanu Otrokovice projekt zastaven.

Poznamenejte si do diářů **datum zahájení 58. návštěvnické sezony v Leteckém muzeu Kbely, které bude 25. dubna 2026** a přijďte se na tento letoun podívat.

O letounu TOM-8 jsme psali v těchto příspěvcích:

Převoz VZLÚ TOM-8 OK-08 do sbírky VHÚ

VZLÚ TOM-8 OK-08, výr. č. 4

<https://www.vhu.cz/renovace-unikatniho-letounu-vzlu-tom-8-se-blizi-ke-konci>